

van het kloosterlijk streven naar de volmaaktheid. Daarom wordt hier ook gesproken over de verhouding van deze deugd met de goddelijke deugden van geloof, hoop en liefde, en handelt een hoofdstukje over de plaats van de vrouw in de Kerk, en de mogelijkheid voor haar om in de Kerk een wel ondergeschikte maar toch gezagvolle positie te bekleden. De auteurs hebben nl. in het bijzonder de situatie in kloosters van vrouwelijke religieuzen voor ogen. Dit blijkt eveneens in het derde deel, dat de voorafgaande beschouwingen afsluit door enige opstellen over de actuele problemen, die de gehoorzaamheid in onze tijd oproept: hoe kan de gehoorzaamheid niet alleen geen rem zijn voor zelfstandige oordeelsvorming, ontwikkeling van initiatief, groei van een vrije persoonlijkheid, maar deze zelfs stimuleren. Onderdanen, maar speciaal ook oversten kunnen uit deze beschouwingen veel leren voor een goed aangepast beleid, dat eigentijds is en toch voortbouwt op de traditie. Omdat het boek ontstond door de gezamenlijke studie van vele medewerkers wordt het onderwerp telkens van een andere kant belicht, met rijke schakeringen. Wel heeft de redacteur het gevaar dat deze werkwijze bedreigt niet geheel kunnen bezweren, en zal men af en toe op herhalingen stuiten. Ondanks dit bezwaar bevelen wij dit werk gaarne aan voor allen, die te maken hebben met kloosterlijke gehoorzaamheid — als onderdaan of als overste — vooral echter voor hen, die jonge religieuzen moeten leiden op de weg naar volmaaktheid. L. Bakker

SIZOO, Prof. Dr. A., *Augustinus*. — J. H. Kok, Kampen, 1957, 351 pp., f 13.75.

De bekende Augustinuskenner biedt met dit boek de rijpe vrucht van zijn levenslang zich verliezen in de studie der werken van de grote kerkvader aan zijn lezers. Er is hier iemand aan het woord die niet alleen Augustinus, maar ook diens tijd en levenssfeer, door en door kent. Dat er een Calvinist aan het woord is, blijkt slechts uit kleinigheden als het gebruik van „avondmaal” voor „eucharistie”, „presbyter” voor „priester” etc. Een katholiek auteur zou ook uitvoeriger over Augustinus' spiritualiteit en over zijn werk als voorbereider van het ordeleven gesproken hebben. Maar elk katholiek lezer zal met genoegen dit mooie, evenwichtige en alzijdig verantwoorde leven ten einde toe volgen. Er zijn biografieën van Augustinus in omloop, waarbij zijn

priesterlijke arbeid en zijn theologische werkzaamheid te kort komen; in dit werk valt ook daar het volle licht op. Het boek sluit uitstekend aan bij het prachtige werk over Augustinus van Prof. van der Meer en vult het in sommige opzichten nog aan. Prof. Sizoo heeft hiermee (althans voorlopig) op waardige wijze zijn levensstudie over de grote kerkvader afgesloten.

J. v. Heugten

CARAMAN, Philip, *Henry Morse. Priest of the Plague*. — Longmans, London, 1957, 201 pp., 18 sh.

Henry Morse werd in 1645 opgehangen, onthoofd en gevierendeeld wegens landverraad. Na zijn studies te Cambridge was hij katholiek geworden, deed zijn priesterstudies op het vasteland, werd lid van de Sociëteit van Jesus en keerde naar Engeland terug. Hier deelde hij het lot van zijn medepriesters: gevaren te land en te zee, verbanning en gevangenisstraf, en de troost van zijn priester zijn. In de dertiger jaren van de zeventiende eeuw wordt Londen geteisterd door de pest, en Henry Morse helpt de stakkers, katholiek of niet, in een wat wij misschien zouden noemen niet verantwoorde zelfvergetelheid. Maar ook zulk een heroïeke naastenliefde is niet in staat het ridicule van de beschuldiging van landsverraad aan de kaak te stellen. De biografie van dit weinig uitzonderlijke leven is in al zijn soberheid een indrukwekkend werk. Schr. romantiseert nergens, is uiterst schaars met aanvullende mededelingen, maar deze zijn met zoveel zorg gekozen en in de tekst verwerkt dat de lezer volop meeleeft met de priester. Degenen die father Caraman's boeken kennen over John Gerard en William Weston, zullen allerm minst teleurgesteld zijn met deze voortreffelijke additie tot wat een geheel apart genre hagiografie is geworden.

W. Peters

BLAMIRE, Harry, *The Will and the Way. A Study of Divine Providence and Vocation*. — Society Propagation Christian Knowledge (S.P.C.K.), London, 1957, 128 pp., 15 sh.

Ofschoon een enkele keer een juistere formulering wenselijk zou zijn, bevelen wij de vier opstellen in dit boek van een niet-katholiek de lezers van harte aan. Het is een menselijk boek omdat het zijn uitgangspunt vindt in hoogst menselijke vragen over een God die in raadsels gezien wordt en in raadsels vaak optreedt. Het is een echt christelijk boek omdat het de